

F. S. FINZGAR:

POD SVOBODNIM SONCEM

Z živahno domišljijo so pre-najživahnejšo domišljijo so pre-kašali drug drugega, ko so sli-kali, kake muke je pripravil satan na dnu pekla za tega iz-dajalca krščenikov in branitelja barbarov. Kadar pa so sedeli doma za dobro zapahnjnimi vrati, so iskreno pomilovali nje-govo usodo in premnogi kratko in malo verjeti niso mogli, da bi bil šel Grk sam v smrt. Zato so na trgu še glasneje širili jav-

no mnenje o njegovi pogibli.

Se veliko večje je bilo zani-manje za bogatega Epafrodita po nizkih tabernah ob Zlatem rogu, kjer se je zbirala množica. Tudi ta je na glas klicala Luci-ferja, naj zakuri največji kotel za Grka. Ob pozni uri pa, ko so sence sumljivih dvornih ovadu-hov poizginile, so se nagnili v stisnjene kroge preko lončenih vinskih vrčev in z na pol pogolt-njenimi vzkliki kleli Upravdo in častili Epafrodita, kakor svet-nika na zlatem tronu.

Ob takih pogovorih se je zbu-dilo vnovič veliko zanimanje za Slovena Iztoka. Z živo rado-vednostjo so pričakovali novic od severa in stavili med seboj, je li Sloven utekel ali ga je do-hitela konjenica preganjalcev. Pozabili so ob tem celo na voj-sko v Italiji; še o generalih Belizarju in Mundu niso toliko govorili kakor o Iztoku. Nobe-nega ni bilo ne med barbari ne med sužnji in celo pri vojaki-h ni bilo nikogar, ki bi bil privo-ščil Iztoku, da bi ga pritirali nazaj v Bizanc. Marsikdo je za-stavil zadnje statere za Iztoka samo iz vroče želje, da bi utekel preko Donave.

Nad tem nevarnim vulkanom, kateremu je v srcu vrela neza-dovoljnost in sovraštvo do des-pota, je sedel visoko v svoji pa-lači Upravda in pisal noč in dan prefektom v province nove dav-ke za vojsko in za stavbo sv. So-fije. Cele tolpe lačnih posest-nikov, ki so pustili zemljišča, so se nateple v Bizanc ali uskočile preko meje k sovražnikom ce-sarstva, ker niso mogli zmagati davka. Vdanosti, ljubezni in zvestobe ni bilo nikjer. Vse se je klanjalo, vse klečeplazilo, srca pa so gojila same kletve in upor.

Zato je šumelo mesto v skriv-ni radosti, ko so se vrnili vojaki, ki so zasledovali Iztoka. Vse taberne so bile nabite, na trgih je bilo stebrovje pretesno, da bi sprejelo vse množice odličnja-kov.

"Utekeli! Utekeli!" je šlo skriv-nostno od ust do ust. Na glas pa

so donele kletve in se dvigale pesti ter pretile severu z novim Hilbudijem. Vojaki, ki so šli čez Hem za bežim Iztokom, so bili svobodni gostje pri vsaki druž-bi. Stokrat so s silnim pretira-vanjem ponavljali o grozotah, katere so videli v Trakiji in po Meziji. Pripovedovali so, kako strašno je gospodaril bežeči Slo-ven, razdiral trdnjave, ugnal cele legije, naropal orožja in blaga, gonil samega Tunjuša in prebrodil Donavo pri razvalinah trdnjave Turrus, kjer je bil pred kratkim tostran reke neprema-gljivi Hilbudijev ostrog. In ko so se vračali s Tunjušem, kate-rega je pozval predse Upravda, jih je dohitelo nekaj Hunov, ki so jim sporočili, da je Iztok po-razil vso vojsko Antov, ki da so bežali biti in klani kakor črede

ovac do reke Tiaranta in prek nje do doma Vahunov.

"Iztok je slavnejši od Beliza-rja. Mundus je centurio, ne pa general v primeri s tem barba-rom! Nad Bizanc pride! Naj pride! Prizanesel bo ljudstvu. A Teodora in Azbad —vajini koži bomo kupili in jih dali v stroj za jermene!"

Tako so skrivaj ugibale gruč-e ob pozni noči.

Drugo jutro, ko je prišel Tun-juš, ki je moral od ugrabljene Ljubinice z Iztokovimi zasledo-valci v Bizanc pred Upravdo, je dospelo nenadoma poročilo, da so Huni pridrevili v Mezijo, prestopili že reko Panysus in da prete Trakiji. Justinijan je bil zbe-gan. Pozval je nekaj sena-torjev, poklical Belizarja, toda pravega izhoda iz zagate ni na-

šel. Belizar si je drznil, da je očital despotu občevanje s Tu-njušem. Slepac je! Naj mu ne zaupa. Despot je za to zvestega zmagovalca nagradil s tem, da mu je črtal iz vojske najboljše legijo, ki mora ostati v Bizancu za obrambo proti barbarom. Nato je dovolil vstop Tunjušu.

Hunu so se pojavile sive pege na obrazu, katerega je pritiskal na preprogo pred Upravdo, ko mu je despot jezno očital, da Huni ropajo po cesarstvu.

"Niso Huni, niso ljudje izpod mojega povelja! Varhuni so, ki napadajo tudi mene, katerim sem zadal že mnogo porazov. Toda številni so kakor kobilice in njih povodenj požira moje, tebi zveste molojce."

Justinijan je pomenljivo po-sledal Belizarja, ki je stal ob

prestolu. Belizar je ponižno sklonil glavo, dasi je videl sum-ljive pege na Tunjuševem licu.

"Pomoči mi je treba, jasni despot, in v pomoč bi mi bili Anti, katere sem z velikim žrt-vami razprl s Sloveni."

"Govori, kaj želiš?"
"Podari Antom opustošeno zemljo tostran Donave, in moja skrb bo, da jih naščuvam zoper Varhuna. Razplete se boj v Me-ziji in v Trakiji bo mir. Klali bodo drug drugega in nihče ne prestopi Hema. Tudi Sloveni udarijo gotovo čez Donavo. Tam jih pa sprejemem jaz in Anti tako, da ne prestopijo izlepa več na desni breg."

"Dasi nosiš pesjansko glavo med rameni, vendar ni nespas-meten tvoj nasvet. Največji de-spot se poniža in pohvali tvojo misel. S teboj pošljem poslanca. Pokliči starešine Antov v Tur-ris in tam se jim izroči zemlja, ki je doslej moja last, in sklene pogodba, da za plačilo odbijajo napade Varhunov na moje car-stvo. Se danes odpotuješ s po-slanstvom."

Tunjuš je pripognil čelo zo-pet do tal, dvignil glavo in z drobnimi očmi prosil še besede. "Jasni despot naj ne pozabi, da je pot nevarna. Sam sem, ni-mam spremstva, razbojniki pa se množe kakor gosenice."

"Dam ti pismo, ki te bo čuvalo. Iz oporišče te spremijo legionarji. Brez skrbi boš poto-val."

"In taberne ob poti so se po-dražile. Nihče ne sprejme pot-nika zastoni. Denar sem iztrošil, ko sem, zvesti hlapec, sejal boj med Anti in Sloveni."

"Tudi plačilo ti da tisti, ki je največji pravičnik na zemlji!"

Tunjuš je odšel iz palače. Po hrbtu je čutil curke potu. Poi-

skal je gostilno in z divjo slastjo trl koščice pečene perutnine in goltal vino, da se mu je poce-jalo po redkih kocinah. Ko se je nasitil, je sunil z nogu mizico, da se je prevrnila in se zleknil po kamnitni klopi.

"Na Atilovo pamet, zopet sem ga preslepil! Kaj so mi mar Var-huni in kaj mi je mar bizantin-sko carstvo? Tunjuš skrbi zase in za svojo lepo Ljubinico."

Divjak je zacmakal z ustni-cami in s širokim jezikom obli-znil od vina mokre kocine poiz-nosom. Vzbudilo se mu je neiz-merno koprnjenje po ugrabljeni Ljubinici. Srce se mu je razbu-rilo, da ni vzdržal več na klopi. Z divjim truščem je udril iz piv-nice in poiskal žida, ki je pro-najdal dragocen lišp za ženske. Nakupil je polno nedrje narok-vic, uhanov, korald, zlatih za-pon in zaponic, da odene z nji-mi lepo deklico.

Ko se je vračal v stražnico na dvoru, kjer je imel dobiti pismo od Upravde in denar, je godr-njal:

"Če bi Upravda vedel, da bo Iztokova sestra ovenčana z nje-govimi bizantinci, ha, na Atilovo modrost, zvrtilo bi se mu na prestolu. Pesjansko glavo nosiš, mi je rekel. Toda v njej so mož-gani, ki so v žlahti z Atilovo. In Atila je bil vladar, ti si pa ba-bjek, oven, hudič. Nahrulim na-rod, resnica, pa ne tebi v ko-rist. Ti plačaj vole, meso bo užival Tunjuš. Zapeše boj, jaz se umaknem proti jugu in svatu-jem z Ljubinico. In še pismo mi daš. Hvala lepa! Bom vsaj brez skrbi ropal! Kaj res upaš, da ponesem svojo glavo pod Iztokov meč?"

(Dalje prihodnjič)

Oglašajte v "Amer. Domovini"

NAROČITE SI

DNEVNIK

AMERISKO DOMOVINO

NAJVEČJI

SLOVENSKI

DNEVNIK

NAROČAJTE

TISKOVINE PRI

AMERISKI DOMOVINI

V blag spomin

DESETE OBLETNICE SMRTI
NAŠE LJUBLJENE MATERE
IN STARE MATERE

Justine Verbič

ki je umrla 5. novembra 1959 leta

Minilo je že let deset,
odkar si zapustila nas in svet.
Ali nismo na Te pozabili:
spomine svetle v nas budiš,
v ljubečih srcih nam živiš!

Enkrat pa bomo združeni,
veselje rajsko uživati.

Zalujoci:

JUSTINE in ROSE — hčeri
VICTOR in CHARLES — zeta
IRENE in KENNETH —
vnukinja in vnuk

Cleveland, Ohio, 5. novembra 1969.

ODLOČNO JO JE ZAVIHTEL — Bill Bangert iz Champa, Mo., je odletel domov na Škotsko, kjer se je udeležil metanja krogel. Na sliki ga vidimo pri mogočnem zamahu, ki mu je pomagal pognati kroglo tako daleč, da je bil med prvimi štirimi.

ŽENINI IN NEVESTE!

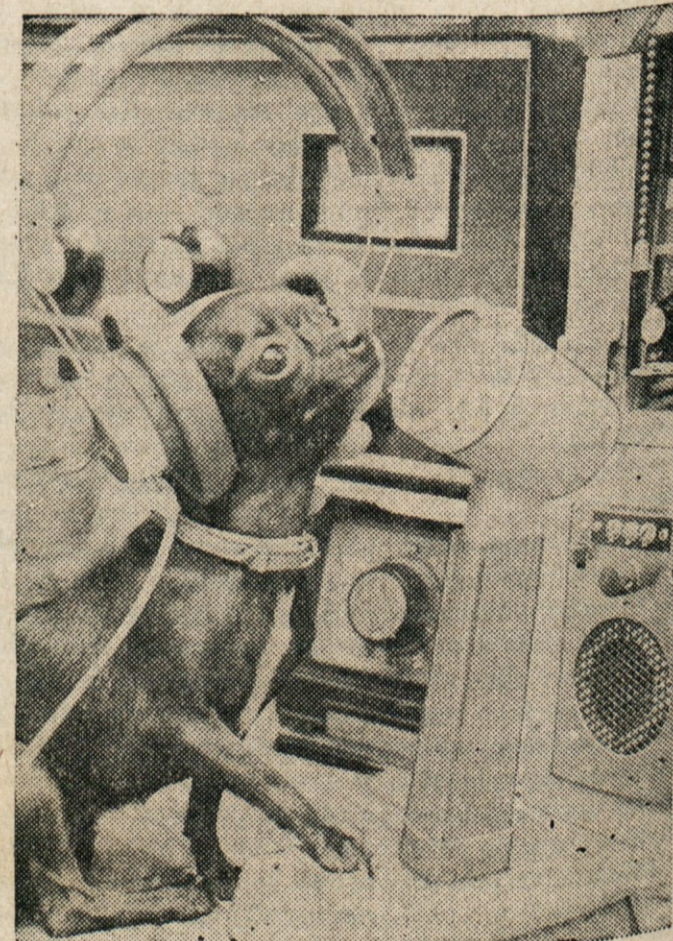
NASA SLOVENSKA UNIJSKA TISKARNA
VAM TISKA
KRASNA POROČNA VABILA
PO JAKO ZMERNI CENI

PRIDITE K NAM IN SI IZBERITE
VZOREC PAPIRJA IN ČRK

Ameriška Domovina

6117 St. Clair Avenue

HEnderson 1-0628

SPREJEMA IN ODDAJA — Psici Juaniti v St. Petersburgu, Fla., so namestili slušalke. Ali je s sprejemom zado-voljna ali ne, ni mogoče ugotoviti iz njene drže, ki je vse-kakor nekam neobičajna.

FEMALE HELP

MANICURIST—Steady Work.
Experienced. Tues. thru Fri. 9-5:30
p.m., Sat. 9-5 p.m.
Call 827-5131 xt. 781

HOUSEHOLD HELP

HOUSEKEEPING
Child Care
Own rm. NW suburb.
Refs. preferred—\$45.
426-7404

MATURE WOMAN

To live-in. Be there while children
sleep. No hswk. in exch. for room
& board. Wkg. woman ok.
HE 4-9377 aft. 12 Noon.

2ND MAID—LIVE-IN

2 Adults in family.
Refs. Write Box 32, Lake Forest,
Ill. Or call collect — CE 4-0608.

CHILDCARE — LIVE-IN

2 children. No hswrk. Room & brd.
plus sal. Refs. reqd. 869-6500. Ask
for Mr. Sarashinsky.